

Ska vi dela?

Berättelse

I Sverige hör du ofta frågan "ska vi dela?". Det betyder oftast: ska vi dela på notan? Notan är räkningen, alltså papperet som visar vad maten kostade. Att dela betyder att alla betalar lika mycket.

Tänk dig att fyra vänner äter middag på en restaurang. Notan är 800 kronor. De delar lika. Då betalar varje person 200 kronor. Ingen betalar för någon annan. Det är vanligt i Sverige, och de flesta tycker att det är helt normalt.

Ibland delar man på ett annat sätt. Då betalar varje person bara för det hen själv har ätit och druckit. Om en person tog en dyr maträtt och en annan bara en kaffe, betalar de olika mycket. Båda sätten är vanliga.

Det är vanligt att dela även på en dejt. Ibland delar de två lika. Ibland bjuder den som frågade. Det finns inget bestämt rätt sätt. Det är olika från person till person.

Hur skickar man pengar till varandra? Många använder en app i telefonen som heter Swish. Med Swish kan du snabbt skicka din del till en kompis. Swish kom år 2012 och är mycket vanligt i Sverige idag.

Många säger också att det "jämnar ut sig". Det betyder: bjuder din vän på kaffe idag, så bjuder du nästa gång. Då blir det lika över tid. Att föreslå att dela är oftast artigt och vanligt – inte snålt.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
dela	betala en lika stor del var
nota	räkningen; papperet som visar vad något kostade
lika mycket	samma summa för alla
normal	vanlig; något de flesta gör
dejt	en träff med någon man är intresserad av
bjuda	betala för någon annan
föreslå	säga en idé; fråga om man ska göra något
Swish	en app i telefonen för att skicka pengar
artig	snäll och trevlig mot andra
snål	en som inte vill betala eller ge pengar

Läsförståelsefrågor

1. Vad betyder frågan “ska vi dela?” oftast?
 1. Ska vi dela maten på tallriken?
 2. Ska vi betala lika mycket var av notan?
 3. Ska vi gå hem nu?
2. Fyra vänner äter middag. Notan är 800 kronor och de delar lika. Hur mycket betalar varje person?
 1. 800 kronor.
 2. 400 kronor.
 3. 200 kronor.
3. Vad är Swish?
 1. En restaurang.
 2. En app i telefonen för att skicka pengar.
 3. En sorts mat.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Det finns bara ett rätt sätt att betala på en dejt.
 2. Många i Sverige använder Swish.
 3. Att föreslå att man delar ses oftast som snålt.
5. Vad betyder det att det “jämnar ut sig”? Svara med egna ord.

Facit

1. 1. Ska vi betala lika mycket var av notan?
2. 1. 200 kronor.
3. 1. En app i telefonen för att skicka pengar.
4. 1. nej (texten säger att det inte finns något bestämt rätt sätt) b) ja c) nej (texten säger att det oftast ses som artig och vanligt, inte snålt)
5. Exempel på svar: Bjuder din vän på något idag, så bjuder du nästa gång. Då blir det ungefär lika mycket för båda över tid.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret vardagstext som passar för att öva ord om pengar och vänskap (nota, dela, bjuda, betala). Tema: värderingar och sociala koder i Sverige. Fråga 2 övar enkel räkning, fråga 5 en första slutsats. Låt eleverna jämföra med hur man brukar betala på restaurang eller dejt i deras egna länder – var det vanligt att dela, eller bjöd någon?

Diskussionsfrågor

- Hur gör man där du kommer ifrån när vänner äter på restaurang? Delar man, eller bjuder någon?
- Tycker du att det är bra eller dåligt att dela lika? Varför?
- Använder du en app för att skicka pengar? Vilken?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om en gång när du åt med vänner eller familj. Vem betalade, och hur kändes det?

Källor och faktagranskning

- SAOB, artikel "jämn" (Svenska Akademiens ordbok): https://www.saob.se/artikel/?unik=J_0259-0148.3M92
- Getswish – Wikipedia (om betaltjänsten Swish, lanserad 2012): <https://sv.wikipedia.org/wiki/Getswish>
- Sveriges Riksbank, Betalningsstatistik: <https://www.riksbank.se/sv/statistik/betalningsstatistik/>
- Internetstiftelsen, Svenskarna och internet – om Swish: <https://svenskarnaochinternet.se/amne/swish/>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Att "dela lika" betyder att alla i ett sällskap betalar lika stor del av notan (räkningen); att "betala för det man själv tagit" är ett annat vanligt sätt. Uttrycket "gå jämnt upp" betyder ungefär att det blir lika mycket åt båda håll, så att ingen är skyldig den andra något (jämför SAOB om "jämn" = exakt, jämnt fördelat). I Sverige är det vanligt att vänner delar på kostnader för t.ex. restaurangbesök, presenter och biljetter, ofta utan att någon tycker att det är snålt. Även på en dejt är det vanligt att man delar på notan, eller att den som bjöd in betalar – det finns inget bestämt "rätt" sätt och det varierar mellan personer. Många använder mobilappen Swish för att snabbt skicka pengar till varandra efteråt; Swish lanserades i december 2012 och är mycket utbredd enligt Getswish och Internetstiftelsens undersökningar. En praktisk vardagsregel många använder är att det ofta "jämnar ut sig" över tid: bjuder den ena på kaffet idag kan den andra bjuda nästa gång. OSÄKERHETER OCH MYTER (markeras försiktigt i texterna): Kopplingen mellan att dela på notan och värden som jämställdhet och självständighet är en vanlig FÖRKLARING och TOLKNING, inte en bevisad orsak – framställs aldrig som en fast regel. Exakta aktuella siffror för antal Swish-användare och transaktioner ändras hela tiden; texterna hänvisar till Getswish/Riksbankens senaste statistik i stället för ett fast tal. En Novus-undersökning på uppdrag av Swish ska ha visat att "två av tre" delat en kostnad senaste månaden – detta cirkulerar i nyhetstexter och bör attribueras och kontrolleras mot originalkällan innan det används som fakta, och används därför inte som säker siffra här. Bruket varierar mellan personer, åldrar och sammanhang; generaliseringar av typen "svenskar gör alltid X" undviks.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.